

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA
GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI
YIL 9, EKİM 2023

Prof. Dr. Mehmet SARI

Uşak Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Uşak/TÜRKİYE
mehmet.sari@usak.edu.tr
ORCID

**ÂŞIK VEYSEL'İN
TALEBELERİNDEN
ÖĞRETMENŞ ŞÂİR OSMAN
TOPÇU**

TEACHER AND POET OSMAN
TOPCU WHO IS ASIK VEYSEL'S
STUDENT

Makale Türü: Araştırma Makalesi	Article Information: Research Article
Yükleme Tarihi: 13.09.2023	Received Date: 13.09.2023
Kabul Tarihi: 17.09.2023	Accepted Date: 17.09.2023
Yayımlanma Tarihi: 01.10.2023	Date Published: 01.10.2023

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atıf/Citation

Sarı, Mehmet, "Âşık Veysel'in Talebelerinden Öğretmen Şâir Osman Topçu", *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]*, Âşık Veysel Hatırasına Gelenek ve Edebiyat Özel Sayısı, Ekim 2023, s. 75-96.

Sarı, Mehmet, "Teacher and Poet Osman Topcu Who is Asik Veysel's Student", *Hikmet-Journal of Academic Literature*, Tradition and Literature Special Issue in Memory of Âşık Veysel, September 2023, p. 75-96.

10.28981/hikmet.1359633

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA
GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI
YIL 9, EKİM 2023

Prof. Dr. Mehmet SARI

ÂŞIK VEYSEL'İN TALEBELERİNDEN ÖĞRETMEN ŞÂİR OSMAN TOPÇU

TEACHER AND POET OSMAN TOPÇU WHO ASIK VEYSEL'S STUDENT

ÖZ

Âşık Veysel, 1894-1973 yılları arasında yaşamış, XX. yüzyıl Türk âşık edebiyatını büyük temsilcilerindendir. Halk diliyle söylediği şiirlerinde tabiatı, vatanseverliği, birlik ve beraberliği, dostluğu, sevgiyi ve aşkı işlemiştir. Milletinin hafızasında unutulmayan büyüklerden biri olarak yer almıştır. Vefatının 50. yıldönümü nedeniyle Türkiye'de 2023 yılı "Âşık Veysel Yılı" olarak ilan edilmiştir. Katıldığı konserlerde ve radyo programlarında milletin sevgisini kazanan Âşık Veysel, Arifiye, Hasanoğlan, Çifteler, Pamukpınar, Akpınar Köy Enstitülerinde öğretmenlik yapmıştır. Çalışmamıza konu teşkil eden Osman Topçu, Âşık Veysel'in Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ndeki talebelerinden biridir. Osman Topçu, 9 Ekim 1926'da Beypazarı'nın Kapullu köyünde dünyaya gelmiştir. İlkokulu köyünde okuyan Topçu, 1941-42 eğitim-öğretim döneminde girdiği Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nden 1945-46 eğitim öğretim-öğretim döneminde mezun olmuştur. Aynı yıl köyü Kapullu'ya öğretmen olarak atanmış, burada 10 yıl öğretmenlik yapmıştır. Yakalandığı "bürger" hastalığı sebebiyle sağ bacağı dizkapağına yakın yerden kesilen Topçu, takma bacakla öğretmenlik yapmış ve 1972'de emekli olmuştur. Osman Topçu, Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde okuduğu yıllarda Âşık Veysel'den saz dersleri almıştır. Hocasının, "Dostlar Beni Hatırlasın" sözünü vasiyet kabul eden Topçu, hocasıyla ilgili anılarını "Unutulmayan Hatıralar"ında anlatmıştır. Badeyi, "Veysel Ustam" dediği Âşık Veysel'in elinden içen Topçu, hocası gibi saz çalmış, şiirlerini hece ölçüsüyle söylemiştir. Öğretmem şair Osman Topçu şiirlerinde daha çok dostluk, öğretmenlik, birlik ve vatanseverlik konularına yer vermiştir. Bu çalışma ile Osman Topçu, hocası Âşık Veysel'le ilgili hatıraları dile getirilip, hayatından ve şiirlerinden söz edilerek tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Âşık Veysel, Osman Topçu, Hasanoğlan Köy Enstitüsü, öğretmenlik, dostluk

ABSTRACT

Âşık Veysel lived between 1894-1973, He is one of the great representatives of the 20th century Turkish minstrel poetry. In his poems he sang in folk Turkish, he dealt with nature, patriotism, unity, friendship and love. He took his place in the heart of his nation as one of unforgettable elders. Due to the 50th anniversary of his death, 2023 has been declared as the "Year of Âşık Veysel" in Turkey. Âşık Veysel, who won the love of the nation in the concerts and radio programs he attended, taught at Arifiye, Hasanoğlan, Çifteler, Pamukpınar and Akpınar Village Institutes. Osman Topçu, who is the subject of our study, is one of Âşık Veysel's students at Hasanoğlan Village Institute. Osman Topçu was born in Kapullu village of Beypazarı on October 9, 1926. Topçu, who attended primary school in his village, graduated from Hasanoğlan Village Institute, which he entered in the 1941-42 academic year, in the 1945-46 academic year. In the same year, he was appointed as a teacher in his village Kapullu, where he taught for 10 years. Topçu, whose right leg was amputated near the kneecap due to the "Buerger" disease he was caught, worked as a teacher with an artificial leg and retired in 1972. Osman Topçu took instrument lessons from Âşık Veysel while he was studying at Hasanoğlan Village Institute. Topçu, who accepted his teacher's promise of "Let Friends Remember Me" as his testament, described his memories of his teacher in his "Unforgettable Memories". Topçu played the instrument like his teacher and wrote his poems with syllabic measure. Teacher and poet Osman Topçu included mostly friendship, teaching, unity and patriotism in his poems. In this study, Osman Topçu will be introduced by mentioning his memories of his teacher, Âşık Veysel, and talking about his life and poems.

Keywords: Âşık Veysel, Osman Topçu, Hasanoğlan Village Institute, teaching, friendship

Giriş

XX. yüzyıl Türk Halk edebiyatı saz şairlerinden Âşık Veysel, 1894'te Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde doğmuştur. Şatıroğlu soyadını almış olmakla birlikte daha çok Âşık Veysel unvanıyla tanınır. Yedi yaşında çiçek hastalığı sebebiyle sağ gözünü, daha sonraları da bir kaza sonrası sol gözünü kaybeder. On yaşında saz çalmaya başlayan Âşık Veysel, önceleri “usta malı” deyişler çalıp söyler. Edebiyat alemine Ahmet Kutsi Tecer tarafından tanıtılan Veysel elinde sazıyla Anadolu'yu dolaşır. İlk şiiri, Cumhuriyetin 10. Yılında Atatürk için söylediği bir destandır. İlk kitabı 1944'te basılan *Deyişler* son kitabı da vefatından 3 sene evvel basılan bütün şiirlerini topladığı *Dostlar Beni Hatırlasın* adlı kitabıdır (Oy, 1991, 6).

Doğduğu köyde 21 Mart 1973 tarihinde vefat eden Âşık Veysel, Yunus'un ve Karacaoğlan'ın tesirinde söylediği şiirlerinde özellikle tabiat, vatanseverlik, birlik, dostluk, sevgi ve aşk konularına yer vermiştir. Sazıyla ve sözüyle Türk ulusunun kalbinde unutulmaz âşıklardan biri olarak yer almıştır. Bu görüşün sonucudur ki Vefatının 50. yıldönümü nedeniyle Türkiye'de 2023 yılı “Âşık Veysel Yılı” olarak ilan edilmiş ve Âşık Veysel çeşitli etkinliklerle anılmaktadır.

Türk milletinin sevgisini kazanan Âşık Veysel, katıldığı konserler ve radyo programlarında sazıyla ve sözüyle halkın eğitimine katkı sağlamakla kalmamış; Arifiye, Hasanoğlan, Çifteler, Pamukpınar, Akpınar Köy Enstitülerinde öğretmenlik de yapmıştır (Coşkun Elçi, 2013, 191). Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ndeki öğrencilerinden biri de Osman Topçu'dur.

Osman Topçu, 9 Ekim 1926'da Beypazarı'nın Kapullu köyünde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak doğmuş, ilkokulu köyünde okumuştur. 1941-42 eğitim-öğretim döneminde okumaya başladığı Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nden 1945-46 eğitim-öğretim döneminde mezun olmuş ve köyü Kapullu'ya öğretmen olarak atanmıştır. Köyünden başka yerlerde de öğretmenlik yapan Topçu, yakalandığı “bürger” hastalığı sebebiyle sağ bacağı dizkapağına yakın yerden kesilmiş olmasına rağmen takma bacakla öğretmenlik yapmaya devam etmiş ve 1972'de emekli olmuştur (Sarı, 1984a, 35).

Osman Topçu, Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde okuduğu yıllarda Âşık Veysel'den saz dersleri alan öğrencilerden biridir. Bu yıllarda hocasının söylediği “Dostlar Beni Hatırlasın” sözünü vasiyet kabul eden Topçu, hocasıyla ilgili anlarını sonraki yıllarda “Unutulmayan Hatıralar”ında anlatmıştır (Topçu, 1973, S. 61, 20). Badeyi, “Veysel Ustam” dediği Âşık Veysel'in elinden içen Topçu, hocası gibi saz çalmış, pek çok şiirini hocası gibi hece ölçüsüyle söylemiştir. Topçu'nun şiirlerinde özellikle “meslek aşkı” ve “dostluk” teması işlenmiştir. Şiirleri yanında, hayatını, hocası Âşık Veysel başta olmak üzere bazı dostlarıyla ilgili hatıralarını anlattığı düz yazıları da bulunmaktadır. Âşık Veysel'in öğrencilerinden Osman Topçu'nun edebiyat alanında tanınması; Veysel'in başka şairlerin yetişmesinde etken oluşu konusuna örnek teşkil edecek ve onun daha iyi tanınmasına katkı sağlayacaktır.

Osman Topçu'nun Hayatı ve Åiirleri

Bazı Åiirlerinin ve yazılarının yayınlandığı *EĞitim Alanı Dergisi*'nde "Osman Topçu Emekli Oldu" (1972-S. 52, 32) baÅlıklı yazıda ve kendisiyle yapılan röportajda yer alan bilgilere göre Osman Topçu, orta halli, ileri görüÅlü bir çiftçi ailesinin çocuğu olarak 9 Ekim 1926 tarihinde Beypazarı'nın Kapullu köyünde dünyaya gelmiÅtir. Annesinin adı Zeliha, babasının adı Mehmet'tir. Köylerinin ilk kurucularından olan büyük dedesi Hacı Mehmet'in "Toklucu" lakabından dolayı aile "Toklucular" diye anılır. Daha eskiden "Topçular" diye bir sülaleleri olduğu için "Topçu" soyadını almıÅlardır. "Topçular" sülalesinden olan babası köyde "Dabid Mehmet" olarak anılır (Sarı, 2014, 92-93). İlkokulu köyünde okuyan Topçu, Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ne girmiÅ ve 1945-46 eğitim öğretim döneminde okuldan öğretmen olarak mezun olmuÅtur. Aynı yıl köyü Kapullu'ya tayin edilen Topçu 1952'de, 1934 Beypazarı doğumlu Müzeyyen Hanımla evlenmiÅtir. Bu evlilik sonrası İbrahim Talat, İsmail Edhem ve Zeliha adını verdikleri üç çocuk sahibi olmuÅlardır.

1946'dan 1955'e kadar köyünde öğretmenlik yapan Topçu, bu günler için "Hora gezer günler bu günler oldu" demiÅtir. 1955-1956 yılları arasında tankçı yedek subay olarak askerlik görevini yerine getiren Topçu, askerlik sonrası Ankara'nın Çankaya OdabaÅı köyüne, bir yıl sonra da Adapazarı'na atanmıÅtır. 1958'de sağ bacağına "Bürger" hastalığı teÅhisi konulmuÅ, 1961'de sağ bacağı dizkapağının 14 cm aÅaĖısından kesilmiÅtir. Bir çeÅit atardamar tıkanıklığı olan hastalık, Topçu'nun Köy Enstitüsü'nde gezer yıllarda ayağını dondurması suretiyle baÅlamıÅ, köyünde yaptığı 10 yıllık öğretmenlik süresinde tek başına 162 öğrenciye ikili öğretimle ders verdiği zaman içinde artmıÅtır. Topçu, hastalığıyla ilgili olarak Åöyle demektedir: "İstirabım gün gezerdikçe daha da arttı, artık ayakkabı giyemez oldum. Ankara'da büyük hastanelerde beni muayene ettiler. Karnımdan ikiye biçtiler. Belime kadar indiler. Damarı büzen siniri kesip iptal ettiler, parça alıp tetkike gönderdiler, teÅhis korkunçtu, "Kanser". Acılarım gün gezerdikçe arttı. Bacağımı kesmeleri için doktorlara çok yalvardım. Nihayet bacağımı kestiler. Bugüne kadar dokuz kere ameliyat oldum, ölüp ölüp dirildim." (Alkanlar, 1972, 32).

Hayatı boyunca 10'a yakın ameliyat gezeren Topçu, 1972 yılına kadar takma bacakla öğretmenlik mesleğine devam etmiÅ ve Beypazarı merkez İstiklal ilkokulundan emekliye ayrılmıÅtır. Osman Topçu, ömrünün son iki yılını hasta olarak yatakta gezermiÅ ve 12 Ocak 2006 tarihinde vefat etmiÅtir (Sarı, 1984a, 35; Sarı, 1984b, 44).

ÖĞretmen Åair Osman Topçu, "Uzun Rüya" adlı ilk Åiirini gramofondan dinlediği bir türkü üzerine hece ölçüsüyle 16-17 yaşlarında iken Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ne baÅladıĖı yıl yazmıÅtır (Sarı, 2014, 93). Bu yıllarda Nazım Hikmeti tanımaya baÅlayan Topçu, onun hakkında söylenenler üzerine Nazım Hikmet'i bırakıp Yunus Emre'ye yönelmiÅ, Karacaoğlan'ı tanımıÅ ve onların Åiirlerini okumuÅtur. Karacaoğlan'ı tanıdıktan sonra; "Benim düşünceleme, duygularıma uygundu. Eyvah, benim söylemek istediklerim söylenmiÅ" demiÅtir.

Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde saz çalmanın inceliklerini hocası Veysel'den öğrenen Topçu, öğrenci olduğu o yaşlarda okulda amele olarak çalışan Zekeriya Bozdağ'a saz çalmayı öğretmiştir. Topçu, serbest ve hece ölçüsüyle aşk, tabiat, okul/öğrenci, öğretmenlik, dostluk gibi pek çok konuda şiir yazmıştır. Şiirlerini, "Dostluk Duygusu", "Öğretmenlik" ve "Hastalık" başlıkları altında toplamak mümkündür. Dostluk üzerine yazdığı şiirlerinde hocası Âşık Veysel'den etkilendiği görülmektedir. Veysel'in sadık yâri "Kara toprak" gibi Topçu'nun da en yakın dostu "Akdut ağacı"dır.

Öğretmen şair Osman Topçu hece ölçüsüyle yazdığı "Hayatımdan Kesintiler"; "İşte Destan Gibi Yazdım Hayatım" ve "Hayatım Böyleydi (İşte Osman Topçu)" adlı şiirlerinde hayatını bütün evreleriyle anlatır. Bir ara şiir yazmaya ara veren Topçu, Ankara Üniversitesi hastanesinde yattığı sırada tanıştığı Mehmet Sarı'nın Beypazarı'ndaki evinde ziyaretine gelişinden sonra tekrar şiir yazmaya başlar. 17 Temmuz 1990'da Beypazarı'nda yazdığı hayatını anlatan "İşte Osman Topçu" adlı şiirinin altına şu notu düşer: "*Şiir yazmaz olmuştum. Çok kıymetli dostum Mehmet Sarı'nın ısrarları üzerine bu şiirim doğdu. Yüksek değer ve dostluklarına ithaf etmeme de izin vereceklerdir sanırım... Derin sevgi ve saygılarımla yanaklarından öperim...*". Bu cümlelerde görülen "dostluk" duygusu, "Dost insan ve Gönül Adamı Mehmet Sarı'ya" ithaf cümlesinin bulunduğu 22 dörtlükten oluşan şiirin son dörtlüğünde de özellikle vurgulanmıştır:

"Rabb'im beni asma gibi budadı;

Suyum geldi, domur domur damladı.

Osman Topçu aşkı böyle anladı,

Dostu görsem Cehennem de soğurdu!.."

Osman Topçu'nun, Beypazarı'ndaki evinde yapılan bir röportajda söyledikleri arasında hayatı, eğitimi, sanatı ve hocası Âşık Veysel hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır: "*1926 9 Ekim'de Beypazarı'nın Kapullu köyünde dünyaya gelmişim. İlkokul çağına kadar, yani 7 yaşına kadar diğer köy çocukları gibi sokaklarda oyunla yaşadım. Babamla öğretmen samimi idi. Avcılık yaparlardı. Öğretmen şarap içerdi. Babam da ara sıra ona uyardı. Namazı az kılardı. Ailevi durumumuz orta halliydi. Ailenin ikinci erkek çocuğu idim. O benden 2 yaş büyüktü. 2 kız kardeşim vardı. Okula başladığımda, "Bu ak gözlü okumaz ya, gitsin gelsin bakalım" dediler. Okula böyle başladım. Kayıtsızdım. Birinci yılı başardım. Sonra kayıt oldum. "Ak gözlü" demek, "şaşkın, avanak, seme seme" demektir. Sınıfta bir gün öğretmen; "Bir de şu ak gözlüye sorayım" demişti çocuklar okuyamayınca. Ben okudum. "Araba" diye okuyunca öğretmen elini ağzına kapatmıştı. Babamı bulup, "Mehmet Efendi, Mehmet Efendi, senin ak gözlü beni sınıfta güldürdü" der ve beni okula kaydeder. Bizi okula davet etti. "Ak gözlü ile gelin" dedi. Patates kızartması vardı masasında. Bize de ikram etti. Ben kaşıkla yemiştim. Babam, "Bu mu senin adam olacak dediğin?" diye öğretmene sormuştu. Babam böylece okutmaya karar verdi. Ama nerede okuyacak? Üç yıl köyde okudum. İlkokulu köyde bitirdim. Bir yere gitmek*

هـكـمـت - Hikmet - هـكـمـت

HİKMET - AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ [JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]

ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI

YIL 9, EKİM 2023

ISSN: 2458-8636

istiyordum. Bir Köy Enstitüleri lafı çıktı. 41-42 ders yılı idi. İkinci dünya Savaşı yılları başladım. 46'da mezunum. Okulda başarılı idim. Mandolini bir ayda öğrendim (bk. Fot. 1). 43-44'te Veysel geldi. Sazı önceden öğrenmiştim. Onunla pekiştirdim. Çok şarkılar öğretti bize. Mustafa Güneri müdür idi. Şiirimde teşvik edici oldu. Okumada ödül aldım. Son sınıfta Türkiye gezisi yaptık. Ankara, Eskişehir, İstanbul. Trenle tarihi yerleri gezdik. İzmir Fuarına, Marmara Denizinden Savaştepe'ye geldik. 30 Ağustos 1946'da bayramı kutladık. Ben akordiyon çalıyordum. Bir duvar gazetesi gözüme ilişti "Çekoslovakyalılaştıramadıklarımızdan midirler" yazısının altında, "Daha uzununu bulan altına yazsın" deniyordu. Ben de onu "Çekoslovakyalılaştıramadıklarımızdan midirler ki" şeklinde yazıyorum ve 21 hece oluyor. Çevrem genişledi. Şiir okuttular. Köy Enstitüleri'nde solcu akımı varmış. Ben ne bu etkiye kapıldım ne de bana kimse bunu telkin etti. Kimse bana Komünizmi anlatmadı. Savaştepe'de beni solcu sandılar. Bazı anlamadığım sorular sordular. Nazım Hikmeti de sordular. Tanıyorum dedim. Beni yanlış anladılar. Ben sadece şiirlerini biliyorum demek istemişim. Böylece Nazım Hikmeti öğrendim ve bıraktım. Yunus'a daldım. Karacaoğlan'ı tanıdım, okudum. Benim düşüncelerime, duygularıma uygundu. Eyvah, benim söylemek istediklerim söylenmiş dedim.

Zekeriya Bozdağ, ben Hasanoğlan'da öğrenci iken o da amale idi. Ben çalarken o da gelir dinlerdi. Çok hevesliydi. 19 liraya bir saz almış. Yevmiyesi 4-5 lira idi. Benden ders aldı. O yıl ben mezun oldum. O orada kaldı. Ben öğretmen olarak kendi köyüme geldim. O sıralar usuldü. Köy zenginleri bana damga vurmak istedi. Ben herkesle iyi geçinirdim. İmamla aram iyiydi. Sureleri biliyordum. 20 yaşındaydım. Namaz kılmayı babamdan öğrenmişim. Namazlarımı camiye giderek kılardım. 1946'dan 1955'e kadar köyümde öğretmenlik yaptım. 55'te yedek subay oldum. 56 arası tankçı idim. Dönüşte köyümdeyim yine. Bir banyo sonunda sağ bacağımda ağrı hissettim. 4 Km. koşmuştum. Damarda tıkanma olmuş. Burger hastalığı imiş. Atar damarın tıkanması imiş. Ankara Ünivesitesi Tıp Fakültesi'nde 1961'de bacağımı kestiler. 11 yıl 72'ye kadar öğretmenliğe devam ettim. 1972'de 25 yılı doldurup emekli oldum.

İki oğlum vardır. İbrahim Talat Topçu öğretmen, İsmail Edhem Topçu sofördür. Bir de kızım vardır, adı Zeliha'dır. Babamın adı Mehmet, annemin adı Zeliha idi. Amcam Veli Bayram Topçu, Sakarya'da şehit oldu. Atalarımın biri olan Osman, Çanakkale'de şehit düştü. Köyümüzün ilk kurucularından olan dedemin babası Hacı Mehmet orada ölmüştür. Babamın adı ondan gelir. Hacı Mehmet'in lakabı Toklucu'dur. Biz de Toklucular diye anılırız. Sonradan soyadımız Topçular olmuş. Topçu böyle olmuş. Eski bir sülalemiz de Topçular'mış çünkü. Ayrıca köyde babama Dabid Mehmet derlerdi. Sebebi, babam harmandaki ölçeği koltuğunun altına alır çalar ve ağızıyla da "dabbidi dabbidi" derdi. Maytaplık yapardı. Babam amcama "sarı tilki" der, kızdırırdı. Amcam da babama "dabid" deyivermiş. Köyde ad takma meşhurdur. Böylece babamın adı o günden sonra "Dabid Mehmet" kaldı.

İlk şiirimizin oluşunu da anlatayım istersen. Gramofondan bir türkü dinlemiştim: “N..... giydiği al değil yeşil, al değil beyaz sarı”. Bunları duyunca “Niçin al değil” diye düşündüm. O sırada dud ağacına çıkmış kız arkadaşım hitaben ilk şiirimi söyleyiverdim: “...nin giydiği aldandır aldan/ Gel sarılalım sürmeli ....m in de gel daldan”. Hasanoğlan’a vardığım ilk yıl yazdığım şiir Uzun Rüya (1943) şiirimdir.” (Sarı, 2014, 92-93).

Doğruluktan, dostluktan ve sevgiden ayrılmayan Osman Topçu, geçirdiği onca ameliyata rağmen karamsarlığa düşmemiş, hayata küsmemiş, azmi elden bırakmamış ve ümit dolu şiir yazmaya devam etmiştir. Onun maddeden uzak, manaya yakın bir gönül eri olarak yetişmesinde Aşık Veysel'in talebesi olmasının da büyük payı vardır. Ustası Aşık Veysel'le ilgili olarak Beypazarı'ndaki evinde anlattıkları (Sarı, 2014, 93-94) ve *Eğitim Alanı* dergisinde yayımlanan “Unutulmayan Hatıralar” (Topçu, 1972, S. 56, 20; S. 57, 20; 1973, S. 59, 22; S. 60, 26; S. 61, 20) başlıklı yazılarında söyledikleri onun hayatıyla, yetişmesiyle ve şahsiyetiyle ilgili bilgilerle doludur. Bunlardan biri Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde okuduğu yıllarda saz çalmayı öğrendiği öğretmeni Aşık Veysel'le ilgili söyledikleridir (Topçu, 1973, 20).

Osman Topçu'nun Aşık Veysel'in Öğrencisi Oluşu

Öğretmen şair Osman Topçu'nun yetişmesinde, saz çalmasında ve şiir söylemesinde etken şahsiyetlerden biri Aşık Veysel'dir. Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde okuduğu yıllarda öğretmeni olan Aşık Veysel'i, Beypazarı'nda evinde yapılan röportajda anlatan Topçu, *Eğitim Alanı Dergisi*'nde “Unutulmayan Hatıralar” başlığı altında yayımladıkları hatıra yazılarından birinde de tafsilatıyla yazmıştır: “Bir büyük halk ozanı Aşık Veysel Şatıroğlu'nu kaybettik. Halk ozanlarımızın son büyük ustasıydı Veysel... Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Emrah, Dertli ve Koca Yunus Emrelerin diyarı Anadolu, bağrına Veysel'i de bastı!.. “Gün gelir Veysel'i bağrına basar, Benim sadık yârim kara topaktır.” diyen Veysel'imiz yok artık!..

21 Mart 1973 saat 3.30'da son nefesini verdi Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Sivralan köyünde... Radyolar onu anlattı. Gazeteler onu yazdı. Fakat kendi sesinden dinlediğim asıl Veysel'i kimseler ne yazabilir ne de anlatabilirdi... Veysel, Veysel'i değil, Veyselleri anlatıyordu sanki, Türkiye radyolarının içinde...

Burada ben de 1943-1944 yıllarında Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde saz öğretmenliği yaptığı günlerinin içinden unutamadığım anılarımı dile getirmeğe çalışacağım. Bu anımı “-Dostlar Beni Hatırlasın” vasiyetinizi yerine getirmek için aldım kaleme... Kusur yazma Veysel Hocam, büyük Ustam. Seni ben senin kadar anlatamam... Siz de sayın okuyucular, siz de kusur yazmayın. O Veysel'i benden daha iyi tanıyanlarınız bulunur elbet içinizde. Ne var ki benim de gönlümde bir aslan yatar. Bir büyük arslan hocam! Saz ustam Veysel yatar.

İlk kez okulumuza ayak bastığı gündü Veysel'in. Yanında ona yolda yürümesine yardım eden bir küçük Veysel daha vardı. Saz, kara libasın içinde, küçük Veysel'in elindeydi... Bizim sınıfın altında Türkan öğretmen ve Bedia Aygen öğretmenlerin odası vardı. Ali Kılıç Bey hocamız misafir ağırlamakta

becerikliydi. Sayın Mustafa Güneri hocamız da tüm okulun sağ kolu sayılan centilmen bir müdür yardımcısıydı!... Bu saydığım hocalarımdan hepsi konuklarımızı ağırlamak için nöbetçi öğrencileri seferber etmişlerdi. Kimi yemek sofrası hazırlıyor, kimi yatacaıkları odayı tanzim ediyorlardı...

Ben de nöbetçiydim o gün. O kara libasının (kılıf) içindeki sazını bana teslim etti Mustafa Güneri hocam:

“-Al Osman. Bu sazı da Veysel ustanın odasının münasip bir yerine asın!” diye emir verdi.

Küçük Veysel de gerçekten onun adı da Veysel’miş:

“-Aman dikkat et delikanlı kırılmasın!” dedi.

Koca Veysel ustanın da ağzından şu kelimeler döküldü:

“-Saza çalışan talebeyse korkmayın, verin!”

Ne anlamlı ne sihirli bir sözmüş ki o söz, işte o anda içtim badeyi Veysel ustanın elinden diyebilirim...

“-Merak etmeyiniz ustam. Gönlünüz rahat olsun” dedim ve sazı da münasipçe yerleştirdim.

O gün akşam olduğundan yatıp dinlendiler... Sonraki günlerde derslerimiz başladı, Veysel hocamızla... Yirmi kadar yetenekli öğrenciye ders veriyordu:

“Çiğdem Der Ki Ben Alayım”, “Mecnun’um Leyla’mı Gördüm”, “Ne Ötersin Dertli Dertli Dayanamam Zâra Bülbül”, “Ben gidersem Sazım Sen Kal Dünyada”

Daha birçok türküler öğretti bize... O görmeyen gözleriyle değil, duyan ve gören kulaklarıyla biliyordu isimlerimizi. Yanlışlarımızın da kimden geldiğini yine o kulaklarıyla biliyor, yirmi kadar öğrencinin içinde isimlerimizi dahi söyleyerek ikazda bulunuyordu!... Şaşardık bu Tanrı vergisine. Saygı ve ilgiyle takip ederdik tüm derslerini de...

Bizi yetiştirdikten sonra da toplu halde hepimizi kendisi çalmadan dinledi. Beğendi... Şöyle dedi:

“-Ben gidiyom sizler çalın burada,

Ben ermedim, sizler erin murada!”

Bu bir tek içli beyitle hepimizin gözlerini yaşartan rahmetli hocamı o günden sonra bir daha görmek nasip olmadı!... Meğer okulumuzdan ayrılış günümüştü. Ağlaşarak, sarılıp ellerinden öperek ayrıldığımızı hiç unutamam...

Allah, eriştiğin son menzilinde sevdiği dostlarının yanına alsın seni de saygıdeğer büyük ozan!... Yarın mahşer gününde sen de bizleri unutma!... (Topçu, 1973, S. 61, 20).

Osman Topçu, ilk dörtlüğünde Pir Sultan Abdal’ın ozanlar piri, Karacaoğlan’ın ender bulunan bir ozan olduğunu söylediği, gerçek ozanın

üstattan geri kalmadığını ve derdini türkülerin söylediğini dile getirdiği “Ozanların Sazından” Şiirinin son dörtlüğünde de ustası Veysel'den söz eder:

“Kara giydik, ak düşündük öz ilen,
Veysel senin sadık yârin biz ilen,
Topđu da derdini yazdı saz ilen,
İşte budur, elden farkımız bizim!” (Topđu, 1971, S. 44, 18; 1973, S. 61, 20).

Kızı Zeliha'nın söylediğine göre evindeki kanaryasının adı “Veysel” olan Osman Topđu'nun nazmı kadar nesri de kuvvetlidir. *Eğitim Alanı* dergisinde yayımlanmış, çoğu dostluk, eğitim ve öğretmen üzerine yazılmış “Unutulmayan Hatıralar” başlıklı yazıları bu konuya misal gösterilebilir (Topđu, 1972, S. 56, 20; S. 57, 20; 1973, S. 59, 22; S. 60, 26; S. 61, 20)

Topđu'da Dostluk Duygusu

Edebiyatımızın her döneminde dost ve dostluk üzerine eserler vermiş pek çok değerli Şair ve yazarımız bulunmaktadır. Badeyi AŞık Veysel'in elinden içen, hocasının “Dostlar Beni Hatırlasın” sözünü vasiyet kabul eden Osman Topđu da hayatında ve Şiirlerinde gerçek dostu aramış; dost yoluna dostluk pınarından akmış ve her şeyini dost uğruna harcamış bir Őairdir:

“Ben de yollarda derviş gezerim,
Varını yoğunu vermiş gezerim,
Dost yoluna postu sermiş gezerim.
Eskittim ceketi, yen bana kaldın.” (Topđu, 1976, S. 97, 20).

Topđu'nun gönlü dosta giden, dosta akan, dost için ağlayan ve dost için çağlayan bir pınardır:

“Baraj yapılmadı benim önüme
Başiboş akarım dostluk yönüne
Bir davlum çarıklık öksüz gönüne
Sardığım dolaklar çar geldi bana” (Topđu, 1975, S. 93, 32).

Osman Topđu'daki dostluk duygusunun oluşmasında saz çalmayı öğrendiği ustası AŞık Veysel'in tesiri büyüktür. Veysel, sadık yâr diye toprağa sarılır. Osman Topđu da duru pınar gibi akar ve dost gönlüne dökülür:

“Hayat çilesin ömür bağladım,
Tek ayak üstünde dikilir ömrüm.
Duru pınar gibi aktım çağladım
Elbet dost gönlüne dökülür ömrüm” (Topđu, 1976, S. 98, 30).

Aradığı dostluğu insanlarda bulamayan Topçu, ustası AŞık Veyssel'in "Kara Toprak"ta bulduğu dostluğu, "Yarım Akdut Ağacı"nda bulur ve takma bacağına gstererek dost bildiği dut ağacıyla dertleşir:

"Dost toprağı ısırmadan dişlerin,
İnceciktin yarım ağaç akdudum.
Helkelere dolariken yemişler,
Genceciktin yarım ağaç akdudum.

Patır patır dökülürdün vurunca,
Üzülürdüm bir kolunu kırınca.
Bol gölgene salıncaklar kurunca,
Ne nimettin yarım ağaç akdudum.

Kabuğunun bir yanını soymuşlar,
Balta ile bedenini oymuşlar.
Dallarını doğramışlar, kıymışlar,
Kime n'ettin yarım ağaç akdudum?

Ayrı sevdim ağaçlardan hep seni,
Kucağıma saz yaptılar gövdeni.
Eğileyim yanağından öp beni,
Pek cömerttin yarım ağaç akdudum.

Topçu der ki, bahçaların ak dalı,
Dost dediğin ak yürekli olmalı.
Benim başım sanki az mı belâlı,
Yarım etten, yarım ağaç akdudum!" (Topçu, 1975, S. 94, 32).

Öğretmen Topçu, bir zaman gelir öğrencilerinden ayrı kalır. Onların ışıl ışıl gözlerine, pırıl pırıl yüzlerine, sevgi dolu sözlerine hasrettir ve onlara gönlünde ebedî dost olarak yer verir:

"Dostlar bilir amma anlatmam gerek
İçli mısralarda duyamazsanız.

Öyle hasretim ki, dayanmaz yürek,
Tahta sıralarda bulamazsınız.

.....

Topçu'dan selamlar yavrularına,
Kapanıp ağladım kitaplarına.
Şimdi akıyorum dost pınarına.
Başka pınarlarda bulamazsınız." (Topçu, 1972, S. 58, 32).

Dosta sevdalanan, dost ateşine düşen Topçu'nun her an aklında dost,
dilinde dost, gönlünde dost vardır:

"Her dem aklımdadır çıkmaz gönülden,
Dosta sevdalanan bıkmaz ömürden.
Kor ateş köpürür kara kömürden,
Alav almış gibi köpürür ömrüm.

.....

Kendi sınavımı kendim veririm
Dostun ateşine düştüm eririm.
Kimseler varmadan vardım, gelirim
Cehennem ateş getirir ömrüm. (Topçu, 1976, S. 98, 30).

Hayatın çileleri, geçirdiği ameliyatlar Aşık Topçu'yu yer bitirir. Dostlara ulaşamamanın, onlara kavuşamamanın ve ellerine uzanamamanın ıstırabı içerisindedir:

"Hayvandan ayırırım, melekten ayrı,
Dosta yararım yok dilekten gayrı,
Eskidi vücudum, galmadı gayrı,
Eski giysi gibi sökülür ömrüm." (Topçu, 1976, S. 98, 30).

Osman Topçu, öğretmen olduktan sonra öğrencilerini çok sevmiş ve onların her birini dost olarak bilmiştir (Sarı, 1984b, 44). Kızı Zeliha'nın verdiği bilgiye göre Topçu öğrencileri anlamadığı zaman onlara "koca kafa" demez bunun yerine "kalın kafa" dermiş. Bunu da "Onların suçları yok. Kafalarının kemikleri çok sağlam, çok kalın. Bunun için anlayamıyorlar. Yılmadan, sabırla, tekrar tekrar anlatmak gerekir" dermiş. Topçu'nun hayatı, şiirleri ve yazıları dikkate alındığında, çok sevdiği öğrencilerini "dost" olarak gördüğü anlaşılacaktır.

Dost bildiği öğrencilerini her yerde ve zamanda aklından çıkarmayan Topçu'nun serbest olarak duygusal, içten, doğal söyleyişle yazdığı ve ilk yayımlanan şiiri olan "Kölesi Olduklarım" adlı şiirinden, ameliyat masasında dahi dost bildiği öğrencilerini sayıkladığı anlaşılmaktadır:

"Ben sizin kadrinizi bilenim,
Ey kölesi olduklarım!
Ben sizin, kadrinizi bilenim..."

En güzel şiirlerimi,
Sizin için yazacağım,
Yemin ederim!...

Az mı kahrınızı çektim;
Gün oldu sizi sevdim,
Gün oldu dayakladım...
Ve öyle günler oldu ki,
İsminizi ameliyat masalarında sayıkladım.

Siz yokken neyleyeyim,
Mozart'ın sanatını, Bethovın'ı,
Dudaklarım en güzel şarkıları söylüyor;
Bağrıma bastığım zaman,
Tahta başında karalayan,
Sümüklü kızımı,
Sümüklü oğlumu!..." (Topçu, 1969, S. 17, 25)

Her zaman öğrencileri ile beraber olmak ve onların bulunduğu mekânın duvarına örölmek isteyen Topçu, "Şiirlerimin Öyküsü ve Ben" başlıklı yazılarında bu konuyu dile getirir ve şöyle der: "Emekli olduğum günlerin ilk haftasıydı. Evim okula bir lojman kadar yakındı, her gün okul derse açılırken öğrencilerin bir ağızdan söyledikleri "Türk Çocuğunun Andı" nı dinler, duygulanırdım. Ayrılığın verdiği acıyı bir ben bilirim bir de Tanrı bilirdi. Ona dost demiştim. Şiirlerimde bu dost sözcüğü onun için çok geçer." (Topçu, 1974, S. 73, 24).

Topçu, böyle duygulu bir zamanda sazını eline alıp çalıp söylemeye başlar ve "Okul Duvarına Öröver Beni" şiiri oluşur:

هـكـمـت - Hikmet - هـكـمـت

“Hatıralar da bir gün sormak istersen,
Acı ayrılığa soruver beni!
Ne haldeyim eğer, görmek istersen,
Deşiver bir mezar, görüver beni!...

Bu halimden haber ilet dostlara,
Dostu seven, yapmaz dostu maskara!
Kıymetimden eksilmeden beş para,
Benden güçsüzlere veriver beni!..

Olgun meyve durmaz, ağaç dalında,
Bülbül gül derdinde, arı balında.
Benim ibâdetim, vatan yolunda,
Kars'tan Edirne'ye seriver beni!..

Bütün duygularım senden geliyor,
Seni dost bildikçe, ince eliyor!
Cehennem ateşin taşı deliyor,
Götür o ateşe geriver beni!

Topçu'nun derdine derman bulamam,
İlâhî sevgiden mahrum kalamam!
Kâbe'ye gidemem, hacı olamam,
Okul duvarına örüver beni!” (Topçu, 1974, S. 73, 24).

Topçu'nun, dostu öğrencilerine olan içten sevgisini dile getirdiğı şiirine ad olan son dörtlükteki “Okul Duvarına Örüver Beni” düşüncesi Fuzuli'nin Su Kasidesindeki beytini hatırlatır:

“Dest-bûsı ârzûsıyla ger ölürsem dostlar
Kûze eylen toprağum sunun anunla yâre su”

Beyitte Fuzuli dostlarına vasiyette bulunarak, elini öpmek arzusuyla öldüğünde toprağından testi yapıp onunla sevgiliye su vermelerini istemekte ve böylece ona kovuşmuş olacağını söylemektedir. Topçu'nun “Okul Duvarına Örüver Beni” düşüncesi de aynıdır. Dostlarına vasiyette bulunan Topçu, ölünce

toprağının okul duvarına örölmesini istemektedir. Böylece dostu öğrencilere yakın olacak, her an onları görecek ve onların duvara dokunduklarında onları hissedecektir.

“Gel De Bende Gör” şiirinde “dost”a seslenen Topçu, dostun nasıl sevilleceğini, yapmacık sevgi ile dostluğun olamayacağını vurgular:

“Sabret bekle dersin, sabrı bilmezsin,
Sabır ne çektirir, gel de bende gör!
Çekmeği bilmezsin, kahrı bilmezsin,
Kahr ne çektirir, gel de bende gör!

.....

İşte dostum sonuç, böyleyken böyle,
Topçu nasıl kulmuş, cümleye söyle!
Yapmacık, yupmacık sevilmez öyle,
Dost nasıl sevilir gel de bende gör!” (Topçu, 1973, S. 70, 32).

Topçu, “dost” anlayışını bir dörtlükte özetleyiverir. Beypazarı’ndaki evinde ziyarete gelen Mehmet Sarı’ya; “Eğer şiirlerimi, bir kitap halinde yayımlamak sana nasip olursa, bu dörtlük kitabın ilk sayfasında bulunsun” diye vasiyette bulunur ve şu dörtlüğü yazdırır:

“Ya dost olmayı bil ya düşman kesil;
Ya künyemi oku ya defterden sil...
Yeter çektiklerim başımdan çekil;
Ya gönöl almayı ya vermeyi bil.” (Topçu, 1971, S. 45, 24)

Topçu, dostlarına kıyamaz ve onların ağlayıp üzölmelerine gönölü razı gelmez. Bunun için “Belli” adlı şiirinde “acı yazma” diye kendisine uyarıda bulunur:

“Acı yazma Topçu dostların ağlar,
Yanaşma kimseye ateşin dağlar,
Cehennemini gördüm beğler, ağalar,
Şu alev fişkırın ağzımdan belli.” (Topçu, 1971, S. 45, 24)

Dostlarını hatalarıyla, kötölükleriyle seven ve onları affeden Topçu, “Dikenden Vermişsin Bana” şiirinde onları unutmanın zor olduğunu ve başıboş dostluk yönüne aktığını söyler:

“Kendimi her işin zoruna koştum,
Kolay iş tutmak ar geldi bana.

Sakarya'dan aldım örneği coştum,
Dostları unutmak zor geldi bana

Baraj yapılmadı benim önüme,
Başiboş akarım dostluk yönüne.
Bir davlum çarıklık öküz gönüne,
Sardığım dolaklar çar geldi bana
....." (Topçu, 1975, S. 93, 32).

Osman Topçu, 5 Ağustos 1990'da Beypazarı'ndaki evinde kendilerini ziyarete eden Mehmet Sarı'ya "Dosta İkişer Mısra" başlığı altında üç beyit yazdırır. İlk defa burada yayımlanan bu beyitlerde de onun samimi ve yalın bir anlatımla dostluk duygusunu dile getirdiği görülür:

"Dosta gider ayaklarım, kesilse de dibinden,
Kanatlanır günahlarım aşkın tatlı lebinden.

**

Aşkı bana yaz deseler aşkı tarif edemem,
Gülmek dosta naz deseler hiç de zarif gülemem.

**

Osman Topçu çok konuşur dili sürçer yanılır,
Bilmeyene yol danışır, yol yitirmiş sanılır".

Ailecek evinde ziyaret edilişinden çok memnun olan Topçu, ziyaretten kısa bir süre sonra Mehmet Sarı'yı telefonla arayıp, 26 Ağustos 1990'da Beypazarı'nda yazdığı dördlükleri not ettirir. Hecenin 6+5 duraklı ölçüsüyle yazılan ve yine ilk defa burada yayımlanan dördlükler, Topçu'daki dostluk duygusunun kelimelere dökülüştür:

"Dost haber göndermiş değmeyin keyfe,
Gözüm yollardaydı zaten kaç yıldır.
Öğrencim, üstadım Mustafa Efe,
Yetiş cenazeme, namazım kıldır..."

**

"Babamın adısın, baldan tatlısın,
Sanki bir arısın, pek gayratlısın.

Dostların içinde sen bir ayrısın,
TopĐu'nun sevdiği Mehmet Sarı'sın"

**

"Yokluğunda buldum sendeki varı,
Gül diye kokladım dikenini, hârı.
TopĐu'nun baharı, dost Mehmet Sarı,
YetiŐtin imdada, yağmadır kârı"

Her fâni gibi bir gün bu dünyadan göğ edip gideceğinin bilen TopĐu, Beypazarı'nda yazdığı "*Türk Öğretmeni*" adlı Şiirinde dostlarına vasiyette bulunur:

"Ölümüm duyulur bir gün nas'olsa,
O gün bayraklarım rüzgâra binsin...
AĞlayan gözlere kanlı yaş dolsa,
N'olur, yavruların gözyaŐı dinsin..."

Atım eşkin gitsin, kara yağızdan,
Üstümün örtüsü bayrağımızdan
İstiklâl MarŐı'mız hep bir ağızdan,
Ta Mehmet Âkif'in ruhuna sinsin..."

ÖĞretmen TopĐu'ydum görevim bitti,
Daha niceleri önceden gitti,
Bir tek Kemâl geldi dünyaya yetti,
Sen binlercesini yetiŐtirirsin..." (TopĐu, 1973, S. 66-67, 24).

Osman TopĐu, "*Dostlara Vasiyet*" adlı Şiirinde ölümünün "dostum" dediği öğrencilere duyurulmamasını, karatahtanın boş kalmamasını, renkli tebeŐirlerin kullanılmasını ve dostlarının ağlamamasını vasiyet eder. Ameliyat masasında dostlarını sayıklayan TopĐu, bu vasiyet Şiirinde de yine öğrencilerini, dostlarını düşünmektedir:

"Ölümüm duyulurirse bir gün,
Dostlar ağlamasınlar...
Bir sütun ayırsınlar benim için;
"ÖĞretmen Osman TopĐu ağlamayı bilmezdi,

HIKMET - АКАДЕМІК - Һикмет - ٤٤

Hiç kimse onun kadar, dostlarını sevmezdi”

“O kadar çile çekti, o kadar hırpalandı,

Görev dedi çalıştı, sonuna dek dayandı.”

“Bir gün geldi sessizce aramızdan ayrıldı,

Kimseden yakınmadı, kaderine sarıldı.”

“Belki anlaşılmadı, o, herkesi severdi,

Bu sevginin içinde, tatlı canını verdi...”

Ölüverirsem bir gün habersiz,

Çocuklarıma duyurmasınlar.

Dostlarım girsinler sınıfıma;

Karatahtayı boş bırakmasınlar...

Renkli tebeşirlerimiz var dolapta,

Çocuklar bilir, çıkarsınlar;

En beyazını alsınlar ellerine,

Tahtamıza şöyle yazsınlar:

“Öğretmen ölmez,

Karatahta boş kalmaz...” desinler,

En neşeli şarkılarını söylesinler;

Sakın ağlamayı öğrenmesinler...” (Sarı, 1984a, 35-37; Sarı, 1984b, 44-46; Sarı, 1991, 54; Sarı, 2014, 98-104)

Osman Topçu'nun, “dost” bildiği öğretmenlere hitaben yazdıkları “Büyük Dostlara” başlıklı yazılarında, Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde hocası olan Aşık Veysel'den etkilendiği de dile getirilir. Verilen bilgiye göre Aşık Veysel, Osman Topçu'nun da aralarında bulunduğu öğrencilere saz öğretmenliği yapmıştır. Bu yıllarda Veysel'den etkilenen Topçu, sonraki yıllarda yazdığı şiirlerine atfen, “*Ortak duygularımızı dile getiren şiirlerim vardı*” der. Aynı yazıda, “*Yıllar “öğretmen, öğretmen” diye sayıklasın. “Dost, dost” diye nicesini aramasın. Veysel'in: “Dost, dost diye nicesine sarıldım-Benim sadık yârim kara topraktır” demesi gerçek dostun (Tanrı) anlamına geldiği söylenmek isteniyor*” (Topçu, 1973, S. 64-65, 21) değerlendirmesini yapan Topçu, yazılarının sonlarında; “*Cumhuriyetimiz yarım yüz yılını doldurdu. İleride sonsuza kadar bir yol var. “Uzun ince bir yol”. Gideceksin gündüz gece. Ve mutlaka erişeceksin Atatürk'ün işaret ettiği menzile... Dayan yüce ve ulu kervan! Yolun açık olsun. Gönlünüz Millet sevgisiyle dolsun. Tanrı'nın dostluğu büyük Türk ulusuyla olsun...*” (Topçu, 1973, S. 64-65, 22) der.

Topçu'nun, "Uzun ince bir yol", "Gideceksin gündüz gece", "Erişeceksin menzile" sözleri telmih yoluyla öğretmeni Veysel'i hatırlatmakta ve ondan ne kadar etkilendiğini göstermektedir. Yazının sonunda verilen "Dosta Gider Ver" şiiri de dostluk üzerine yazılmıştır. Topçu'nun emekli olduğu yıl yazdığı ve ilk defa *Eğitim Alanı* dergisindeki "Ozan Öğretmenler Köşesi"nde yayımlanan (Çamlıtepe, 1972, S. 51, 23) şiirde geçen "Tanrı" kelimesi Topçu tarafından "Mevla" şeklinde değiştirilmiştir. Topçu, "Dosta Gider Ver" adlı şiirinde her şeyin "hora geçer" ve "dosta gider" olmasını ister. Ondaki dostluk duygusu karşılıksız bir sevgidir. O, dostundan karşılık beklemez. Allah'a yalvarırken dahi her şeyin "hora geçer" olmasını, dosta gider olmasını ister:

"Sana kulluk ettim, sana yalvardım,
Bal istemem Mevla'm, dostça biber ver!
Dert verirsen bile, senden muradım,
Hora geçer olsun, dosta gider ver!..

Güllük, gülistanlık âşığın gönlü,
Dost diye çağırır, dili her yönlü!
Verirsen aşkını bana o denli,
Hora geçer olsun, dosta gider ver!..

Neremden bakılsa, dertli bir kulum,
Dost için açılır, her iki kolum!
Sana varan yerde, benim de yolum,
Hora geçer olsun, dosta gider ver!..

Derledim, topladım ömür bohçamı,
Bilmiyorum nasıl, acep hoşça mı?
Ayırırsan eğer, Cennet bahçamı,
Hora geçer olsun, dosta gider ver!..

TOPÇU, umudunu kesme Mevla'dan,
Vermek Ona mahsus, yüce katından.

Yeter ki, dost için vereceğin can,

Hora geçer olsun, dosta gider ver!... (Çamlıtepe, 1972, S. 51, 23; Topçu, 1973, S. 64-65, 22)

Sonuç

Vefatının 50. Yılı nedeniyle “Âşık Veysel Yılı” olarak ilan edilen 2023’te Âşık Veysel Şatıroğlu, yapılan çeşitli etkinliklerle anılmaktadır. Sazıyla ve sözüyle Türk ulusunun kalbinde unutulmaz âşıklardan biri olarak yer alan Veysel’i doğru anlamının yollarından biri yetiştirdiklerini anlamaktır. Sanatkârın ve sanat eserinin etkilendikleri ve etkiledikleri vardır. Denilebilir ki, sanatkarın büyüklüğü etkilendikleri, unutulmazlığı etkiledikleri ile bağlantılıdır. Bu açıdan bakıldığında Veysel’in yetiştirdiği öğrencilerinin ve etkilediklerinin yakından tanınması ve tanıtılması gerekir.

Öğretmen şair Osman Topçu Âşık Veysel’in yetiştirdiği öğrencilerinden ve etkilediklerinden biridir. Onun tanınması hem Türk Edebiyatı tarihi açısından hem de Veysel’in büyüklüğünün anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Çalışma bu iki husus göz önünde tutularak gerçekleştirilmiştir.

Veysel, öğretmenlik yaptığı okullarda sazıyla ve sözüyle pek çok öğrencisini rol model olarak etkilemiş; kendisi gibi çalıp söyleyen sanatkârlar yetiştirmiştir. Bu öğrencilerden biri olan öğretmen şair Osman Topçu, hayatıyla, hocası Veysel hakkında söyledikleriyle çalışmada tanıtılarak edebiyat alemine tanıtılmıştır. Yapılacak benzer çalışmalarla Âşık Veysel’in yetiştirdiği nice sanatkârın ortaya çıkarılması, Veysel’in büyüklüğüne, unutulmazlığına ve daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alkanlar, A. Osman. “Osman Topçu Emekli Oldu”. *Eğitim Alanı Dergisi* Yıl: 5, Sayı: 52 (1972), 32-34.
- Coşkun Elçi, Armağan. “Yetiştirdiği Ortam ve Yetiştiren Unsurlar Işığında Müzik Yönü İle Âşık Veysel”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* S. 51 (2013), 189-209.
- Çamlıtepe, Ülkü. “Ozan Öğretmenler Köşesi”. *Eğitim Alanı Dergisi* Yıl: 5, S.: 51, Mayıs, (1972), 23.
- Oy, Aydın. “Âşık Veysel”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Cilt: 4 (1991), 6.
- Sarı, Mehmet. "Halk Şâiri Osman Topçu ve Şiirleri". *Bizim Ocak Dergisi* Yıl: 1, Sayı: 10 (1984a), 35-37.
- Sarı, Mehmet. "Halk Şâiri Osman Topçu ve Şiirleri: Meslek Aşkı (Öğretmenlik)". *Bizim Ocak* Yıl: 1 Sayı: 11-12 (1984b), 44-46.
- Sarı, Mehmet. "Öğretmenin Vasiyeti". *Bizim Ocak Dergisi* Yıl: 9 Sayı: 92, Kasım, (1991), 54-55.

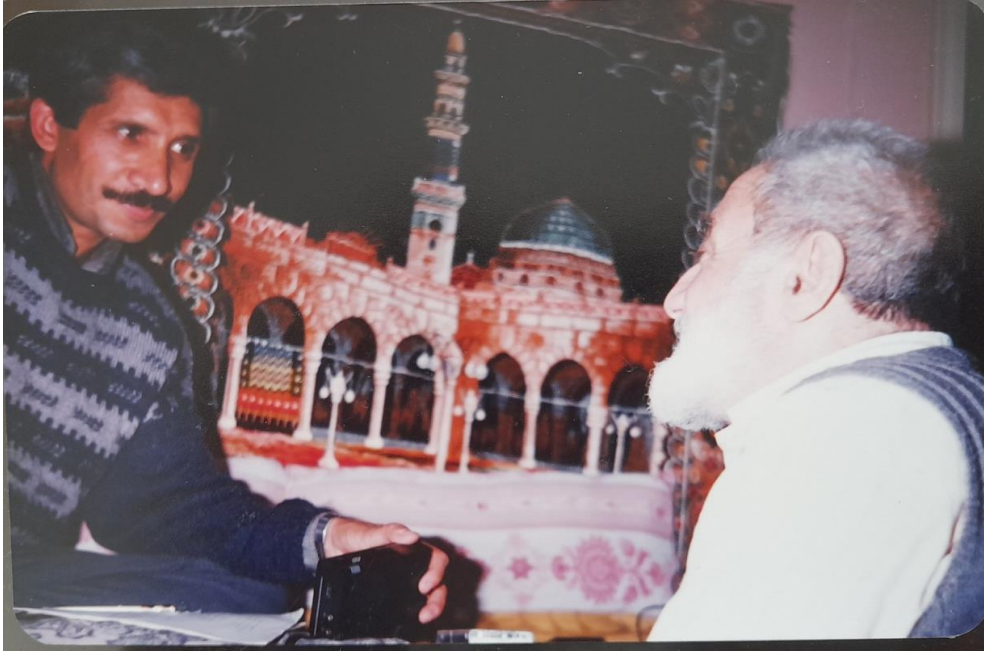
- Sarı, Mehmet. "Halk Åâiri Osman Topçu ve Åiirleri". *Türk Halk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*. Kocatepe Akademi Yayınları. Afyonkarahisar. (2014), 91-104.
- Topçu, Osman. "Kölesi Olduklarım". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 2 Sayı: 17 (1969), 25.
- Topçu, Osman. "Belli". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 4 Sayı: 45 (1971), 24.
- Topçu, Osman. "Bulamazsınız". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5, Sayı: 58 (1972), 32.
- Topçu, Osman. "Ozanların Sazından". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 4, Sayı: 44, (1971), 18.
- Topçu, Osman. "Dosta Gider Ver". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5, Sayı: 51 (1972), 34.
- Topçu, Osman. "Unutulmayan Hatıralar". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5, Sayı: 56 (1972), 20.
- Topçu, Osman. "Unutulmayan Hatıralar". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5 Sayı: 57 (1972), 20.
- Topçu, Osman. "Büyük Dostlara". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 6, Sayı: 64-65, (1973), 21-22.
- Topçu, Osman. "Türk ÖĞretmeni". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 6, Sayı:66-67, (1973), 24.
- Topçu, Osman. "Gel de Bende Gör". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 6, Sayı: 70 (1973), 32.
- Topçu, Osman. "Unutulmayan Hatıralar". *EĞitim Alanı Dergisi*, Yıl: 5 Sayı: 59 (1973), 22.
- Topçu, Osman. "Unutulmayan Hatıralar". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5 Sayı: 60 (1973), 26.
- Topçu, Osman. "Unutulmayan Hatıralar". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 5 Sayı: 61 (1973), 20.
- Topçu, Osman. "Hoyrat". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 7, Sayı: 75-79 Mayıs-(1974), 30.
- Topçu, Osman. "Åiirlerimin Öyküsü". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 7, Sayı: 73 (1974), 24.
- Topçu, Osman. "Dikenden Vermişsin Bana". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 8, Sayı: 93 (1975), 32.
- Topçu, Osman. "Yarım Akdut Ağacı". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 8, Sayı: 94 (1975), 32.
- Topçu, Osman. "Bana Kalanlar". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 9, Sayı: 97 (1976), 20.
- Topçu, Osman. "Ömrüm". *EĞitim Alanı Dergisi* Yıl: 9, Sayı: 98 (1976), 30.

Fotoğraflar

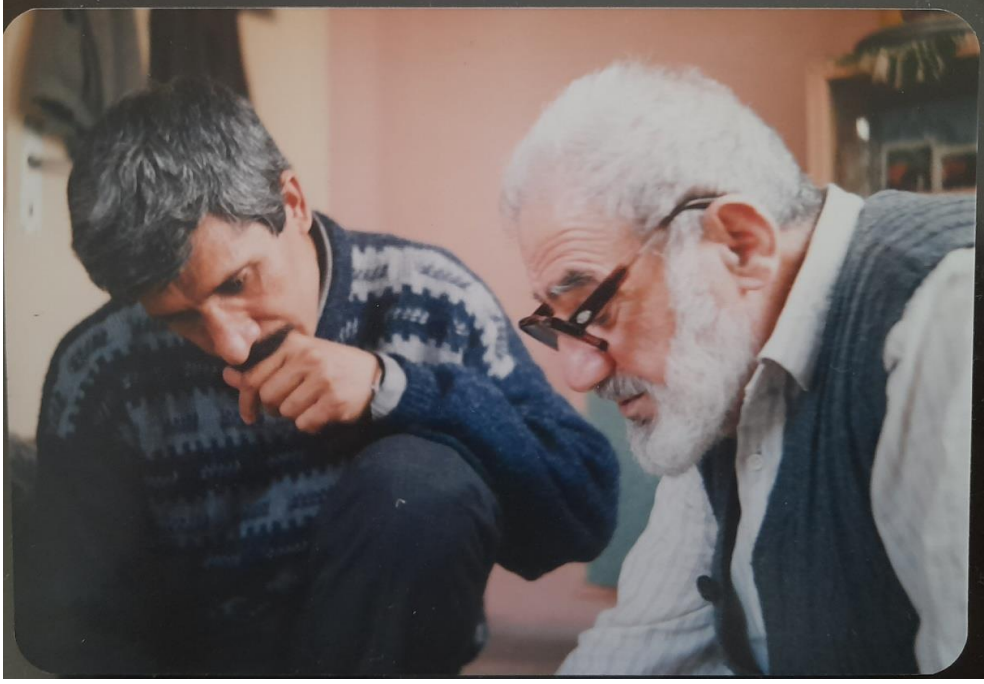
Fot. 1- İnternette (<https://egitimkolektifi.com/80-yilinda-koy-enstituleri-deneyimin-klonlanmasi-mumkun-mu/>) alınan bu fotoğraftaki öğrencilerden birinin Osman Topçu olması ihtimali yksektir.

Fot. 2- Osman Topçu (sağda) Mehmet Sarı (solda) ile evinde gerçekleşen röportaj sırasında (Beypaarı-12 Eyll 1992)

ﻫﻲﻛﻤﻪﺕ - ﻫﻲﻛﻤﻪﺕ - ﻫﻲﻛﻤﻪﺕ

HIKMET - AKADEMİK EDEBİYAT DERĖSİ [JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
ÅIK VEYSEL HATIRASINA GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI
YIL 9, EKİM 2023
ISSN: 2458 - 8636

Fot. 3- Osman Topçu (sağda) Mehmet Sarı (solda) ile evinde şiir defterlerini incelerken (Beypazarı-12 Eylül 1992)